

Ese de două ori în septimana
Joi-a și Dominic'a.

Pretiuul pentru Austri'a

pre anu întregu . . . 10 fl. v. a.
„ jumătate de anu . . . 5 fl. v. a.
„ trei luni 3 fl. v. a.

Pentru Romani'a și Strainelate

pre anu întregu . . . 14 fl. v. a.
„ jumătate 7 fl. v. a.
„ trei luni 3 fl. 50 cr.

CONCORDIA.

DIURNALU POLITICU SI LITERARIU.

Prenumeratiunea se face la Tipografia Trautner-Caroliana în strada domnesca Nr. 2, era corespondintiele la Redactiunea diurnalului Strada Péléieloru (Hutgasse) Nr. 1, unde sunt a se adresa toate scrisorile ce privesc administratiunea, speditiunea, etc. Scrisori nefrancați și corespondinție anonime nu se primescu. Scriptele nepublicate se voru arde.

Pentru insertiunea publicatiunilor au a se responde 10. cruceri de linia. — Pretiuul timbrului imp. reg. a 30 cr. pentru una publicare, e a se tramite deodată cu insertiunea, altminteru nu se primescu. — Unu nru singurâtecu costă 10 cr. v. a.

REVISTA POLITICA.

Pest'a, 2. maiu, 20. aprilie 1866.

Cas'a reprezentantilor Ungariei s'a proro-gatu și pana candu voru fi era obiecte de per-tratatu nu va tinea sedintie; de se voru inchia listele insinuatiloru la cele 5 comisiuni va trebui să se tinea sedintia pentru alegerea membriloru, ceea ce credem că se va intempla innainte de Rosalie, că-ce altminteru lucrulu s'ar amana prea tare intrevinindu era câte-va zile de ferie d'in caus'a serbatoriloru. Precum se vede lucrările dietali innaintedia cam cu in-cetulu și acesta traganare face a se nasce ose-bite faime. Unii credu că diet'a n'ar vre a se apuca de tratarea cestiunii afaceriloru comuni pana ce nu se va restitui autonomi'a municipale și pana ce Coron'a nu va recunosc legele d'in 48. firescu cu corolariele sale și anume pana ce nu va reinfintiã miasteriulu ungure-scu, de aici apoi se nascu alte faime, de o parte se vorbesce că list'a ministriloru ar fi gata in — pusunariulu contelui Apponyi, era de alt'a că guvernulu nu e plecatu a implini postulatele adresei, ci că ar fi resolutu a pro-goga diet'a pana la toamna s'eu la erna și că prin urmare avemu să ne pomenimu adi mane cu nese mesurē ce ar mirosi a reactiune. Nu ne potemu alaturã neci optimistiloru dar neci pessimistiloru ci luandu de punctu de plecare respunsulu verbalu alu Majestatii datu la a dou'a adresa — de a purcede intru elaborarea proiectelor — credem si acum ca alta data, că numai proiectele pentru regularea afaceri-loru comuni și pentru revedinua legiloru d'in 48, voru potē da unu indreptariu in privintia ulterioriloru mesurē a le guvernulu. De voru fi proiectele acceptabili, Coron'a va staru a im-plinã dorintiele dietei, era de nu, atunci va urmã negresitu desfintiarea, decum-va nu ar intreni resbelulu care de pre o di pre alt'a pote erumpe si suspinde pre tempu nedeterminatu tote negociatiunile a supr'a deslegării cestiuni-loru interne.

Notele diplomațice intre Austri'a și Prus-si'a pentru desarmarea imprumutata se paru a nu mai avē capetu, tonulu in care se scriu e tonulu amaritunii, alu imputăriloru și invinui-riloru imprumutate; acestui reu se mai adauge impregiurarea, că neci o parte nu vre să recu-nosca a fi inceputu armarea ba neci faptul că s'ar fi armatu, prin urmare neci un'a nu vre să apuce initiativ'a desarmării, vedi bine daca n'ai armatu, nu poti neci desarmã, s'eu daca n'ai inceputu armarea nu poti incepe neci desarmarea. Cu tote aceste faptul e că nu numai Austri'a și Prussi'a ci inca și Italia stau armate și se pandescu, ba precursorulu resbelorulu, operatiunile financiare pentru nervus belli inca s'au pusu in lucrare se inspaimeinte pre iubitorii de pace; astfel guvernulu austriacu contrage unu imprumutu de 60 milioane; par-lamentulu italianescu au impoternicitu ministri-ulu a potē luã tote mesurēle financiare ce i-s'ar parē necesarie pentru eventualitățile vii-torie, — deci lumea crede indata că resbelulu e neincungiuratu. Noi credem că ambele gu-verne despre cari vorbim ar fi recursu la im-prumuturi chiar și atunci candu ar fi pace absoluta, că-ce amendou e lipsa mare de bani și imprumuturile lor sunt și alta data lucruri la ordenea dilei. Chiaru d'in contra lips'a de bani e argumentu pentru pace, apoi nu se pote trece cu vederea neci insemnat'a impregiurare, care domnesce situatiunea, că generala dorintia a poporeloru Europei e pentru sustinerea pazei. Guvernele potu să voiesca și să cēre resbelulu dar poporele lu condēma; deci fatia cu poterea acestui sentimentu generale e cu nepotintia ca conflictulu amenintatoriu să nu se amane celu putienu pana candu diplomatii nu voru carã mai multa materia aprindiciosa la foculu ce vre să-lu aprinda.

„Romanulu“ d'in 27. aprilie constateza cu fericire frumos'a desvoltare a preseii in Romani'a.

Mai multe orasie de frunte, pr. Iasiu, Brail'a, Galatii, Craiova și Botosianii, și-au organele lor. Tote se dechiara pentru program'a primita de natiunea intrega: Unirea și principele Carolu I, guvernamentu constitutiunale, liber-tăți intinse și garantate priu constitutiune. Dora neci candu n'a avutu Romani mai multa trebuintia de unire, de concentrarea totororulu pot-teriloru, ca in momintele presinti. Avemu firma sperare, că portarea lor, constatata de tote diurnalele de acolo și care nu potē să ni facea decātu bucuria, i va conduce la limanulu dor-ritu de totu sufletulu romanu. — Ministrulu de interne face cunoscutu poporulu, că depu-tatiunea insarcinata a depune plebiscitulu in mane ale sului s'eu, princip. Carolu I. costă d'in dd. Vasile Boerescu, Manolache Costachi, Costa-Foru, Steege, princip. G. Stirbeiu și Ioanu Balacianu. Dupa „Romanulu“ tote scirile, ce guvernulu primescu d'in strainetate indrepta-tiescu a sustienē cu credintia, că natiunea ro-mana n'are decātu a staru cu demnitate, cu lenisce și cu tarla in credintia ei și in curendu vointi'a-i va fi ascultata și respectata nu numai de alesulu s'eu, despre a carui primire numai potē fi indoieia, ci și de tote poteriile garanti.

Diet'a Ungariei.

Sedintia publ. a casei repr. d'in 30. aprilie.

Presied. Carolu Szentiványi. Protoco-lulu sedintiei lu-duce Fr. Ocsvay, pe vor-bitori i-insemna V. Tóth.

Presiedintele, dupa autentificarea protoco-lului sedintiei trecute, areta casei, că:

Liceele (gimnastele) de Posionu și Miskolcz ceru actele dietali. Presiedintele se impoterni-cesce spre a impleni acesta cērerē.

Carolus Zsitkovszky, orologieriu d'in Eperiesiu donedia museului una masina inven-tata de elu, inse totuodata cere si ce-va ajuto-riu banalu, ca să faca una masina mai noua și mai perfecta. Se indruma la comisuniunea pe-titiunaria.

Mai predandu-se inca câte-va rogări comi-siunii petitiunarie, se procese la ordinea dilei, la verificări.

Mai nainte de tote s'eu o epistola a lui Nicolau Borbély deput. cercului de alegere Tisza-Abád, cott Heves, prin care si-depune mandatulu. Primindu-se dechiararea acest'a s'a decisu, ca comitetulu centralu alu cottului Heves-Szolnok să se provoce a mediuloel alē-gere noua.

La referad'a lui Carolu Torma se veri-fică fără nice una desbătere Lad. Domokos deput. cottului „Alb'a de susu.“

Referintele Solomonu Gajzágó cetesce, că cu investigatiunea alēgerei lui Mih. Lukinich in cottulu Siopronu fu incredintiatu Balt. Halász. Comisiunea verificatoria in urm'a raportulu comisariulu si-dede parerea pentru verificare, fiindcă de si s'a intemplatu bataia, alegatoriloru li-se dede ocașune de a potē reintorce numai de cătu, era-si la alēgere.

C. G. Apponyi pentru odihnirea lui si pentru lamurirea dreptatii potesce cētfrea rapo-rtulu comisariulu emisiu. — Ernestu Hedry in urm'a acestei provocări cere, ca să se cete-sca si decisuniunea casei aduse cu ocașune ordi-nării acestei investigatiuni.

V. Tóth observa, că in decisuniunea casei adusa cu ocașune esmterii comisariulu in-vestig. nu e nice unu motivu.

In urm'a acestor'a se escã d'sputa infocata intre partit'a drepta și cea stanga.

In fine provocã presiedintele să se scole aceia cari voiescu verificarea, și apoi acei-a, cari su-de parere contraria, ne potendu-se inse observã majoritatea in modulu acest'a, se fece votisare prin bile, a cărei resultatu fu, că 152 votara pentru verificare era pentru nemicirea alēgerei numai 110, și asiē Lukinich se induse in sirulu deputatiloru verificati.

Presiedintele face atenti pe deputati, ca să-si scrie numele pe coatele, cari-su puse pre mesa in o chilia separata a localității dietali, că in care comisuniunea voiescu a luã parte.

Sedintia urmatoria se va anuciã in data ce voru fi obiecte de pertraptatu.

La doi, potē la trei, potē la patru de-odata.

In „Kol. K. nr. 43.“ dlu Halmágyi Sandor face pe criticulu artfclului meu d'in „Concordia“ nr. 22 și 23.

Dlu s'eu dnii de langa scãdele Giuágiului inferiore (nu sciu decã e unulu s'eu doi, pentru că la capulu artfclului stã semnu 2 era in fine liter'a D. și asiē nu sciu decã aci sunt doi s'eu numai unulu in jocu, prin urmare nici aceea nu sciu decã unulu a dietatu era cēlaltu numai a scrisu art. in „Conc.“ nr. 30., și asiē nu sciu daca aci la doi amu a respunde ori numai la unulu) dicu că n'au meritatu să le facu asiē observări precumu le-amu facutu in „Conc. nr. 23.“

Unu anonimu cu „Diplom'a d'in 20. optovre 1860.“ in „Conc.“ nr. 31., mai petrunderioriu in ghiciture, crede a sel că scrietoriulu acelor artfcl d'in Conc. nr. 22 și 23. e totu acel'a care a vorbitu in diet'a d'in Pest'a pentru inde-pendintia Transilvaniei, si i face marea impu-tare că pentru ce n'a vorbitu si aperatu si acea diploma de o parte, de alta parte că aperandu autonomi'a Tranniei pentru ce nu s'a provocatu la acea diploma si la patent'a d'in 26. febr. 1861.

Eca acesti trei s'eu patru domni vinu in Concordia, si se apuca de bietulu mnelu de la riu, si toti de odata, nu sciu cu ce cugetu res-servatu, striga in gur'a mare: quare mihi tur-bulentam fecisti aquam?

Ei! ce să respundu io contra la trei s'eu patru?

A me desvinovatã — nu va fi bine; a spune adevverulu — si mai rēu.

Să incercãmu totu-si — dora ne vomu potē imblandi.

Incepu cu domnulu cu „Diplom'a d'in 20. optovre 1860.“ Conc. nr. 31.

Incepu cu acest'a, pentru că se vede a se interesã mai multu de autonomi'a Tranniei; voiu continua cu domnulu s'eu domni de langa scãdele Giuágiului, pentru că se paru a nu vre uniune libera ci fortiatã; voiu fini cu Dlu Halmágyi Siandoru (acest'a celu pucinu si-pune si numele, ca să scie omulu cu cine are de a face) voiu fini cu elu, pentru că abiē credu că lasiu potē capacita că Trannia e dulcea lui patria un'a, autonoma si independinte.

Cauta se premitu si aceea, că nu i-asiu fi incomodatu pe acesti doi s'eu trei domni d'in urma cu respunsulu meu, decã Dlu cu „Diplo-m'a d'in 20. optovre“ nu veniã a me acusa că amu turburatu ap'a, si natiunea romana e ino-misibilmente perduta pentru că n'amu aperatu acea diploma pe care Dsa o numesce „aparitiune divina“, si patent'a d'in 26. februaru 1861. in care s'ingura dice totu dumnealui că si-pote aflã natiunea romana mantuint'a in tote raportele sale materiali si spiretuali.

I.

Nu vreu a urmaru pe Dlu cu „Diplom'a d'in 20. opt.“ nici in frasele sale imprumutate d'in autorii francezi, cu cari se vede că se ocupa, nici in maniera de a aplica constructiuni straine in obiectulu de care vre a se interesã. Voiu vorbi la obiectu cu minte, cu limba, cu frase, si cu constructiuni romanesci. La martine de la care si-iea motulu Dlu cu Diplom'a d'in 20. optovre, a fostu si poetu si omu de statu; nu sciu pe care Lamartine l'a avutu inaintea ochiloru, candu a scrisu artfclulu s'eu intitlatu „Diplom'a d'in 20. optovre; atãta vedu că Dsa inca nu e in curatu cu sine că: ce e dreptulu publicu alu unei tiere.

Ci se mērgemu in ordine cu acestu artfclu

memorabilu, care înainte de tôte si mai pre susu de câtu tóta firea omenésca, pune tóta fericirea si sîngur'a mantuintia a natiunei romane in Dîplom'a d'in 20. opt. si in patent'a d'in 26. febr. 1861. Afara de aceste — dice Dumnia lui — nu è de câtu ruina, de câtu caos, de câtu feudu, de câtu privilegiu; nu è justitia, nu è legitimitate, nu è forma gubernamentale, nu è chipu omenescu, nu è realitate politîca — nu è nimicu; ele sunt aparitiunea dîvina, ele sunt dreptulu, egalitatea, libertatea, mintea — ele sunt totu. Eca frasele domnului cu Dîplom'a d'in 20. optovre! Intr'adeveru, trebe câ esci si poetu, Dle cu citatele d'in Lamartine; Dar' vina, de pe muntele parnasului, deslêga-te d'in fantasiile fraseloru dîvine, si descinde la realitate omenésca.

Ce è in fondu „Dîplom'a d'in 20. opt.“? O ai studiatu Dta? I scii spiretulu, si scopulu, si tendîntia? Monarculu nu mai voiesca a domni in modu absolutisticu; vre sê imparta legelatiunea cu poporele. Dreptu aceea, luandu de basa sanctiunea pragmatîca, si egalitatea cetatianiloru inaintea legi restabilesc constitutiunile vechi ale tiereloru de sub asiè numit'a corôna a Slui Stefanu, si dâ constitutiune tiereloru ce pan'acum n'au avutu constitutiune; si purcediendu d'in principiulu de unitate a imperiului — norméza obiectele de competîntia dîteii imperiale, si cele de competîntia dîteloru provinciali. Ei bine! io nu voi sê-ti stricu placerea de a erumpe in laude, dîvine pentru acêsta dîploma; io anca o pretiuescu in atâtu in câtu merita — dar' te intrebu, unde in acêsta dîploma se recunosce natiunea romana séu ori care alta natiune d'in imperiu, ca factoru, ca parte constitutiva a imperiului? Apoi patent'a d'in 26. februaru? Ce è acesta patent'a? Nu è alta de câtu form'a si modulu de a realisa dispusetiunile espresse in dîploma. Si ce-su amendué alta, de câtu constitutiune nemtiesca, precumu è constitutiunea unghuresca numai unghuresca. Atâta meritu au amendué câ cea d'antâiu (Dîpl.) ne-a redatu vietia constitutiunale, era cêsta d'in urma pomenesce si Ardélulu, câ are sê triméta 26. de deputati la dîte'a imperiale. Cumu dicu, si dîplom'a si-are meritu sêu, câ a redatu tiereloru constitutiunea avitica, si nimicu alta, de câtu apoi câ recunosce fapt'a cumca toti locuitorii sunt egali inaintea legi. O amu primitu si noi cu totii ca unu midilocu datu de Maiestate motu proprio pentru desvoltarea ulterioare a vietiei constitutiunale. Dara pôte-se ôre, independîntia si autonomi'a Transilvaniei aperà numai si numai cu Dîplom'a d'in 20. optovre si cu patent'a d'in 26. febr.? E regulatu aici dreptulu monarculu de sucesiune? È spusu aici dreptulu de legislatiune a Transilvaniei asiè cumu l'a avutu dupa dreptulu publicu alu acestei tieri? E spusa independîntia gubernulu transilvanu, de alte guberne?

Accea câ romanii ca atari n'au participatu la folósele dreptulu publicu alu Transilvaniei — nu urméza ca noi sê-lu aruncâmu cu totulu de sub picioré. Ci urméza ca noi sê sustienemu acestu dreptu publicu si se intrâmu ca natiune in folósele acestui dreptu. A intrâ ni-a ajutat si Dîplom'a, dar' nu dîplom'a ni le-a datu, ci ea numai ni le recunosce. Dîplom'a nu dâ ci recunosce ceea ce a fostu si d'in ast'a mai iè ce-va. Numai candu amu vre sê reducemu Dîplom'a la meritu sêu practîcu atunci vedemu ce dâ si ce iè. Este dîplom'a pactum conventum sponte initum inter principatum Transilvanie et divum Franciscum Josephum „ca dîplom'a leopoldina între Trannia si dîvulu Leopoldu? Séu este ea numa instrumentum datum a principe motu proprio? Dâ acêsta dîploma dreptu de legelatiune Tranniei, séu numai recunosce si restabilésce acestu dreptu? Reguléza acêsta dîploma drepturile tieri fatia cu principele? Séu dice numai: restituescu constitutiunea vechia a tieri si recnoscu dreptulu publicu alu tieri. Si unde si care este acestu dreptu publicu? De buna séma nu e altulu, decâtu acel-a ce norméza drepturile principelui de o parte, si cele ale tieri de alta parte. Si acêsta este dîplom'a Leopoldina, sanctiunea pragmatîca si legile de la a. 1791. Aceste nu sunt ruginiture Domnulu meu, ci aceste sunt: dreptulu publicu alu Tranniei; sunt mai multu decâtu „aparitiunea dîvina“ a Dtale. Câ romanii ca romani au fostu eschisi de la a fi factoru principalu alu tieri — anca nu urméza câ tier'a nu si-ar' avé drepturile sale de autonomi'a si independîntia sa; câ, lig'a fatale de la a. 1437. a eschisu pe romani de a figurà ca atari între factorii dreptulu

publicu alu Tranniei — anca nu urméza câ tier'a n'ar' avé dreptulu seu ca tier'a; acestu dreptu inse nu lu-dâ neci dîplom'a nici patent'a ci lu-dâ dreptulu publicu alu Tranniei, care si pe tîmpulu candu nu domniã limb'a unghuresca, cu atâta virtute l'au aperatu cei ce-asta-di vorbescu acêsta limba. Câ constitutiunea de dreptu publicu alu Ungariei si alu Transilvaniei, figuréza asta-di de magiara, e numai o usurpatione; dar' nu câ dîra acea constitutiune, luata d'in punctu de vedere a dreptulu publicu, n'ar' fi buna. Ungurii si-au arogatu sie-si aceea, ce erà a tota tier'a, ei si-au arogatu, câ sînguri facu tier'a — acêsta inse este numai usurpare, dar' nu dreptu, câ numai ei pèntu sine ar' avé de a pretînde autonomi'a si independîntia tieri. Ast'a nu e numai a lor, ci au usurpat'o introducèdu limb'a unghuresca de limb'a oficioasa — tier'a e a totororu natiuniloru, si constitutiunea de dreptu publicu asémene; noi avemu numai sê ne eluptâmu de sub acêsta usurpare. Ajutoriu la acêsta, ni pote da dîplom'a.

O repetiescu, dreptulu publicu este pactulu conventu între principe si tier'a; acêsta lu-afu in dîplom'a Leopoldina, in santiunea pragmatîca, in legile de la a. 1791., eschiderea romaniloru de aici e o usurpatione. Dîplom'a d'in 20. optovre, romaniloru ca atari nu le dâ nimicu; recunosce fapte complinite — iè ce-va d'in drepturile tiereloru. Dar ah! acestu dreptu publicu e arma ruginita, nu lucece câ „constitutiunea moderna“ a domnului cu „Dîplom'a d'in 20. optovre.“ Ei! n'ai ce face, la omeni de acêsta de moda, le place totu „modernu“; noi tienemu deocamdata si la cele betrane, si ne folosîmu de cele moderne.

Cumu amu spusu nu vreu a dice nimica in contra Dîplomei, o apretiuiescu si nu-i denegu valoarea ce o are; amu vrutu numai sê dicu, câ autonomi'a si independîntia Transilvaniei, nici odata nu o voi basà numai si sînguru pe acêsta dîploma, precumu vre domnulu cu „dîplom'a d'in 20. optovre.“

Candu inse acestu domnu, dice câ romanii, n'au de a esitã, àdeca de a sta locului, candu este de a primu dîplom'a séu form'a gubernamentale unghara — decâtu a se dechiarã pentru ceea d'antâiu — atunci se me ierte, dar' stau unu picu locului si dicu — primescu dreptulu publicu alu Transilvaniei; câ lu-recunosce dîplom'a, câ e patriotîcu, si nu e alu Ungariei.

(Va urmã.)

De langa Berzava in cottulu Carasiu, martiu 1866.

In dilele lunei lui faurariu intr'o sambata se duse unu romanu de la Ezerisiu la Boccea-muntena (Deutsch Bogtschan) si fiindu chiaru diu'a tergului de septemana se duse la siatr'a unui pèlèrieru — magiaru — si voindu a-si cumperà o pèlèria intrebã de pretiulu pèlèriei; in locu de a capetã respunsulu cvenitu, pèlèrierulu lu-incarcã numai decâtu cu injurature felurite si strigandu-i in tergulu publicu lotru si blastematu, voiã sê lu gorgona cu palug'a de la siatra, inse Ezerisianulu nevrendu a se predã deocamdata, intrebã pe fabricantulu de pèlèrie, câ cine l'a autorisatu pe elu a strigã cui-va in tîrgulu publicu lotru si blastematu, si câ cu ce dreptu pote domni'a sa deonestã in estu modu unu tieranu de pe sate? necapetandu bietulu omu neci la intrebarea acêsta vre unu respunsu de domne, ma d'in contr'a multiplicandu pèlèrierulu prin teremtetturi defaimãrile Ezerisianulu, acêsta se incumetã a-i respunde in asemene frase, si mesurã cu mesur'a cu carea mainainte i-s'a mesuratu si lui; daru ce se vedi? Pèlèrierulu fiindu d'in intemplantu si senatoru (asiè se numesca juratii comunali) la judetiulu comunalu d'in Boccea dede cu o îngãmfare numai decâtu porunca unu plaiesiu de la orasiu, a lu prinde pre tieranulu grobianu, si a lu duce la inchisore, pana ce va veni si dsa la cas'a orasiului, si si va face indestulare. Dictum, factum, deliberatum.

Ezerisianulu nostru fu numai decâtu prinsu, escortatu prinu tergu, si detienutu in prinsore de demaneti'a pana dupa amedi la 5 ore, pana la infaciosiarea contrariului si respective acuatoriului sêu. — Asiã dara dupa ce a trecut tergulu, domnulu senatoru si-duse pèlèriele a casa, se imbracã in ornatulu serbatorescu si se presentã laudatululu judetiulu cetationescu. Senatorii si judecatorii sub presidiulu renumitululu, domnu senatoru si conjudecatoriu stratiariulu G. P. pertraptãndu la mes'a verde caus'a, indata deciserã vorbalminte câ-ci acuma avemu procedura sumaria verbalu, ca inculpatulu Ezerisianu facandu-se vinoyatu de caluniationu in contr'a persoanei si demnitãtii onorifice a conjudecatoriuului loru adeca pentru câ nu a tacutu si a respunsu pèlèrierulu cu acelea titulature cu care erà d'insulu bineventatu d'in partea acêstui-a, sê fia dejudecatu si pentru deonestarea publica sê-si capete pedeps'a numai de câtu stante sesiune.

Sentînti'a se primu cu unanimitate si Ezerisianulu luã 16 dicu sieseprediece bâte nenumerate pre langa inchisore de mai multe ore.

Domnulu senatoru pèlèrieru se indestulu cu sentînti'a si mai adause inca: „ugy kell az oláh nak, ez városbírosági jog!“

Am fi dara indrumati încãtu-va prin impregiurarea acêsta a demustrã dreptulu judetiloru de tergu, daru o lasãmu acêsta juristiloru si autoritatiloru competînti, atãta numai trebe sê amintîmu, câ sermanulu Ezerisianu s'a vaieratu in contr'a procedurii acêsteia, dar' de geab'a. Judele orasiului e romanu si protojudele cercului era e romanu, domnulu celu renumitu d'in nrulu 94 alu Concordiei d'in anulu trecut. — In legatura cu acestu casu ce areta nedreptatea, cu care suntemu tratati, sê aretãmu on. publ. si folósele castigatè de la rehabilitarea vice-comitelui Fauru.

Dsa ca omu constitutionale si romanu adeveratu demisiunã numai decãtu pre judii cercuali romani J. P. si P. R. in loculu caror'a se denumira doi judii cercuali magiari; unu fostu jude cercualu d'in anulu 1861 a disu d. vice comite Fauru, câ numai asiã va potè pasã era-si in activitate daca se va tienè de principiile Dsale, câ-ci altcumu nu-lu potè nici decãtu aplicã; firesce câ sermanulu acêsta nu se lasa a se ferici de principiile dlui Fauru si asiã remase fara deregationu, ba cu câte tote scorniture voiescu in publicu a-lu omori moralicesce.

Ore nu s'aru fi convenitu a se promovã la posturile de judii cercuali d. Joane Vladu carele de patru ani s'ervece ca juratu activu, jude cerc. onorariu, juristu absolutu, si ca se spunemu de totu advocatu cu censura si diploma in ambele drepturi si romanu adeveratu? ore nu pote fi d. Juliu Petricu jude cercualu carele de 5 ani e vice-notariu comitatense, va fi avendu mai bune calitãti si merite decãtu multi altii; noi stãmu forte bine si ne bucurãmu peste totu de avantajurile constitutiunale, si de vice-comitele romanu, ba dupa cumu se dice si de administratore romanu; eca unde a ajunsu cottulu Carasiului. D'in diece judii cerc. romani d'in anulu 1861 mai avemu doi romani, si trei de cei pistriti.

Unu teneru candidatu de notariu si aspirante la postulu acêsta provediutu in urmarea esamentulu reportatu cu Atestatele cele mai bune nu pote fi nici decãtu notariu, pèntu câ e romanu, si pèntu câ nu scie magiãresce, era magiãrii si altii neromani, de si nu sciu romanicesce si de si nu-su in stare a scrie romanicesce ma cu totu dreptulu potemu dice câ nici limb'a materna nu o sciu potu fi notari. Ba ce-e mai multa unã ca acêsta a nu numai câ au antãietate fatia cu romanii, ci se aplica la statiunile cele mai de frunte. Mai nainte cu vre-o câte-va lune era-si se denumi unu notariu care se dice câ e jidanu; in cerculu Boccea se mai aplicã de una-di unu notariu, ni se pare unu tirolezu despre care dupa cumu suntemu informati se dice câ pana acuma d'in 4 locuri totu cu procesu s'a departatu; dar' daca ar' fi fostu romanu ce ar' fire acuma? Ast'a ni situatiunea si de acêstea folosuri constitutiunale avemu a ne bucurã, panã candu va tienè, dumnedieu scie; destulu câ noi toti acêia carii n'amu fostu de principiile predise si n'amu simpatisatu cu domnulu vice-comite Fauru nici nu-neamur aplecatu capulu apostoliloru sêi, suntemu persecutati, amariti si catraniti, pana in adenculu animiloru nostre, nu scimu in câtrau sê plecãmu, si deunde se ceremu ajutoriu; acceptãmu dora va resari sorele si pèntu noi!

Unu Berzeveanu.

Cetîmu in „Pesti Hirnök“:

Diurnalulu de Bucuresci „Romanulu“ comunica urmatoriulu articulu:

„Mai multi cetatieni d'in Craiova au adresatu Dlui deputatu la dîte'a Ungariei I. Hodosiu, urmatori'a adresa pentru aperarea autonomiei Transilvaniei.

Domnule!

Cuventulu Dtale rostitu la 23 februarie a. c. in dîte'a d'in Pest'a, pentru integritatea si autonomi'a Transilvaniei, centrulu si prin urmare punctulu celu mai insemnatu alu Daciei, a strabatutu adancu in animele nostre. Tonulu sêu, echo viu alu sentimentiloru nostre, a vibratu forte placutu la organele audiului nostru, si a catatu sê vibredie la organele fia-carui Romanu intregu si necorruptu. Sunetulu lui a fostu ca o bomba cadiuta in midiloculu barbariloru cuceritori si violinti. De si rostite preste frontariile Daciei, n'au remasu, suntemu sicuri, unu sînguru coltiu alu ei, unde sê nu strabata.

N'a remasu unu sufletu adeveratu romanu, pre care sê nu-lu atinga. Prin o minunata coincidentia, elu fu aruncatu in faci'a inimiciloru natiunãlii romane chiaru in acea di, in care d'incece mai multi bravi Bruti, Casii si Catoni scuturara jugulu sclaviei, carele nutritu de bôrea Nordului erã sê amortiesca, sê strivésca si sê stinga cu desavarsire simtiulu de libertate, simtiulu de totu ce este sublimu, moralu si nobilu. Argumentu palpabilu: cumca geniulu Romei veghedi

asupra surceleloru sale! Cine nu se va anima de atât'a curagiu, devotamentu si sinceritate?

Deci la noi in acesti ani de regenerare politica am fi percursu o cale mai fericita, de sicuru că nici la voi n'aru fi fostu atâtu de infundata. Nefericirea noastra a trasu dupa sine, nefericirea voastra. Daru viu este Domnul! Rom'a se chiama „cetate eterna.“

Dta, impreuna cu colegulu Dtale, d. Borlea, luciti pre orizonulu Daciei subjugate ca ai doilea Castor si Pollux. Inainte daru! inainte fii bravi ai Daciei centrali, quia longus est post vos ordo, idempetentium decus.

Primiti, de-ocamdata, fratiescile nostre salutatiuni.

Craiova, 29. martiu, 1866.

(Urmédia mai multe subsemnate.)

La acést'a diurn. d'in Aradu „Alföld“ d'in care imprumutá „Hirnök“ cele de susu, face urmatori'a observatiune.

Hodosiu deputatu romanu d'in cottulu Diarandului in siedinti'a dietale d'in 23. febr. intr'o vorbire mai lunga si-aperá amendamentulu, despre care se face provocare in sirurile de mai susu. Esinti'a acestei vorbiri fu indreptata in contra uniunei transilvane. Hodosiu dice, că intre Ungari'a si Transilvani'a nu existe numai uniune personale, numai coronali-e comune, alta nemica. Despre legea de uniune d'in 1848 dice, că acé'a n'are criteriile legali. Voiesca a se luá in consideratiune conferintiile reichsrath-iane d'in 1864/5 si respective decisiunile aduse acolo, in fine dechiara de ilegale reanarea partiumuriloru cátra Ungari'a. Hodosiu n'a pre scormonitu cestiunea de nationalitate in vorbirea acést'a, numai au accentuat independinti'a Tranniei de Ungari'a. Inse precumu se vede romanii d'in Craiova aici nu vedu altu ce va, decátu intrebare nationala. Ei voiescu a considerá Tranni'a de centrulu Daco-Romaniei, precumu se vede, chiaru dupa fantas'a de nationalitate a lui Ilarianu Papiu, a cărui spiretu de altmintrea e resfiratu in tota scrisoarea (adres'a). Ar' fi detorinti'a lui Hodosiu si consortiloru lui a respinge cu enargia consecintiele ce li se imputa. Altmintrea de si nu atribuimu nice una insemnate acestei scrisori obscure, totu-si trebuie s'e luám in consideratiune si astfelu de date fiindcă si aceste su in stare a escita sèmburele discordiei.

Borlea asemine deputatu d'in cottulu Diarandului represinta intru tote parerile lui Hodosiu.

Borlea asemine deputatu d'in cottulu Diarandului represinta intru tote parerile lui Hodosiu.

BUCOVINA.

Cernauti in 12/24 aprile 1866. Asta-di s'au tienutu a 9. adunare generale a societatiu, ce porta numele Majestatii Sale Imperatesei nostre Elisabet'a, si care prin contribuiuri ale comunelor si proprietariloru nostri fu formata cu scopu, de a cresce copii orfani si serimani, fara deosebire de nationalitate si confesiune. Vendiudu unii patrioti, cumca averea acestei societati nu sporesce in timpurile aceste grele s'au decisu a luá parte ca membri, si au datu nainte de adunarea generale dechierarea loru cu intentiunile cele mai umane, provocati fiindu de presiedintele societatiu episcopulu Eugeniu Hacman spre acést'a prin secretariulu consistorialu Anton Senbach. — Dupa statutele acestei societati membri noi se primescu de cátra directiunea ei, fara conditiune, de cátru dechierare, si fara ca directiunea s'e aiba dreptulu a refusa primirea. Totu-si mentiunatii patrioti, asesori consistoriali, profesori de teologia, proistosii de seminarulu d'ecesanu si alii, nefiindu espresu primiti, deciseru a luá parte la acést'a adunare numai ca ospeti.

Presiedintele societatiu episcopulu Hacman deschise adunarea cu o cuventare, si vicepresiedintele Alth espuse starea ei; unu d'irectoriu ceti raportulu despre avere, secretariulu societatiu despre numerulu copiiloru orfani, sustienuti d'in banii societatiu. D'in reportulu d'in urma se vede, că 37 de copii sunt rom. cat. 5 ovrei, 3 luterani, 2 uniti si numai doi de legea ortodocsa, macar' cá poporulu ortodocsu sustiene institutul acést'a. Senbach fece propunerea, ca spre cascigarea noiloru membri d'irectoriu s'e se adresedia la persone destinsse, provocandu-le la participare. Pana a nu se pune propunerea acést'a la votare, secretariulu D. Renei intreba pe presiedintele, ori de potu luá parte la votisare si membri nou intrati. Atunci presiedintele uitandu pusetiunea sa, si cugetandu-se numai episcopu, spuse, că elu au invitatu preotimea sa la participare, dar' ea n'a respunsu la provocarea lui (pe candu se scie, că numai preotimei nostre este de multiemitu, că comunele au contribuitu mii de florini la societatea acést'a Ref.) mai de parte, că primirea noiloru membri la votare nu pote aflá locu, că-ci directiunea are dreptulu primirii (Preotulu catolicu, ce intrase ce-va mai tardu,

de cátru suspomenitii, fu inse primitu la adunare si votá cu membri cei vechi! Ref.) La observarea, că adunarea generale stá peste directiune, secretariulu societatiu protestá, radiemandu-se mortisiu pe cuvintele statuteloru. Propunerea D. Bozdech a se intrerumpe siedinti'a si a se face destulu formalitatiu, inca nu aflá gratia naintea presiedintelui, carele indemnatu de vicepresiedintele Alth aretá unu paragrafu ce spune, că membri se invita prin scrisori la adunarea generale, er' cei noi nu-su invitati, ei au potutu se intre eri séu s'e se scole mai de demanetia si s'e se insinueze pentru primire s. a. s. a. Vendiudu suspomenitii demnitari acést'a tractare, esira cu totii indignati d'in sala episcopesca, nevoindu a se espune si mai de parte la atacuri atâtu de vatematorie. Atunci episcopulu esclamá: „acesti-a suntu preoti? Asiè facu ei fatia cu episcopulu loru? Numi trebue asiè medulari! Dar' nu le voi u iertá eu acést'a!“ Acum judece cetitorii si intregu publiculu! Unu institutu de binefacere, la care d'in inima curata au venitu barbati, ce stau in fruntea d'ecesei prin onestitatea, cultur'a si pusetiunea loru, pote s'e infloresca, daca conducatoriul lui astfelu se porta? Pote unu barbatu cu simtiu de onore s'e sacrifice ce-va si s'e afle o primire atâtu de indignatoria?

Dar' mai multu de cátru tote aceste ne superá portarea episcopulu nostru fatia cu elerulu séu celu inaltu, pentru cá inaintea unoru straini, preoti catolici, Germani, Jidovi, Lesi, meserisi o infruntá, inaintea unoru straini, cu carii episcopulu i place a se imprietení si a se incungiuá, eschidiendu pe ai séi, aruncá elu preotimea sale, cá nu au implinitu detori'a sa, cá se indesece la adunarea generale, cá cade cu us'a in casa, cá va s'e precipiteze primirea, si ce vi se pare de aceste tote? N'am fi vorbitu de portarea acést'a a episcopulu, daca ar fi ea singulare. Dara este o sistema a Présantiei Sale, de a neconsiderá pe ai séi, si de a protege pe cei straini. Dovedi avem destule. Cum s'e aflámu cinste la acei straini, daca capulu bisericeii nostre afla de bine a tractá preotimea cea mai inalta a nostra, si pe toti ai nostri intr'unu modu asiè de superioru? Se vede apriatu, ce abisu esiste intre preotime si episcopulu ei! Asiè nu pote s'e remáne mai departe, asiè nu pote in flori biserica nostra! Sperámu cá preotimea acést'a se va portá cu demnitate, si va cere satisfacerea onorei sale. Cá-ci pana candu s'e suferimu, pentru cá voimu a ne implini detorie sante? Pana candu s'e ne vedemu neconsiderati chiar' la institute radicate si sustienute cu sudorea nostra, precum acelu Elisabetinu precum la scolele nostre nationale? Ce felu! Fondulu religianariu subvintioneza institutul elisabetinu pe anu cu 108 fl.; comunele nostre au contribuitu la elu peste 10.000 fl., proprietarii nostri o suma forte insemnata, si pentru acést'a numai doi copii de legea ortodocsa afla spriginu cu 2 fl. pe luna? Care va se dica unu institutu radicat cu banii nostri a devenitu prin prepusii lui unu institutu simpu pentru straini! Nu scimu, ce s'e mai dicemu de nece-sulu sufletulu, vendiudu, cá chiar' acel'a, de la care potemu asceptá si suntem indreptatiti a cere spriginu, ne tiene de prea neinsemnati, ca s'e ne iee in privire. Ce se mai spunemu de ceialalti pasi ai episcopulu, de secretariulu séu catolicu, de minunata sa epistolie in caus'a sínodulu, care si-bate jocu de barbati onesti, si-bate jocu de societatea nostra pentru cultura si literatura, si bate jocu de foile nostre romane? Rabdámu atâtu pân' ni se imple paharulu de amaretiune, si apoi suntem nevoiti alu desiértá, usiurandu-ne prin spunerea dorerii nostre la frati, cari ne voru spriginu!)

*) Ve spriginimu cu tota puterea nostra morale; opiniunea publica a Romaniloru e pentru voi fratiloru si in contra pastorulu vostru cu tota elic'a sa, ei sunt condemnatu de opiniunea publica chiaru si de cea neromana; dar ce se faci daca sunt nesentitori, daca in nerusinarea loru insulta opiniunea publica, revolta spiretulu bine-sentitoriloru, daca ei semena cu gliganii si crocodilii pre a caroru spinare s'e latiescu glontiele cele de plumbu. Acesti omeni patimescu de grea bóla, de care numai morte, doftorulu tuturoru boleziloru, i pote vindecá. Cá neamtulu Senbach secretariulu episcopulu n'are inima pentru poporeni d'ecesei romane, de acést'a nu ne mirám, dar ne prinde mirarea de betranulu episcopu vendiudu-lu tata vitregu alu filorlu séi sufletesci. Cum va sta inaintea dreptulu Judecatoriu candu i va cere sama si respunsu pentru cele facute? Vedia sufletulu lui. — Ca s'e cunoscuti fratiloru bucovineni, si ea s'e cunosca publiculu cetitoriu spiretulu de resbunare si modulu prin care elic'a episcopesca voiesca a nece cuventulu adeverulu si a face sé amutiesca publicitatea, uniculu refugiu alu impilatiloru, s'e sciti cá secretariulu Senbach induplicase pre Cinstitul Consistoriu episcopescu d'in Cernauti de a se face solidariu pentru d'insulu

ROMANIA.

Apelulu Romaniloru la conferintiá.

(Câpetu d'in nr. 30.)

Omeni de Statu rusi s'au plansu adese de ingratitudinea Romaniloru.

Deci, pe cátru tempu Romani'a nu si-va ave loculu insemnatu si bine definitu in marea asociatiune europena, cu alte cuvinte, pe cátru tempu nu va fi recunoscuta ca unulu d'in elementele constituante a le ecilibrulu europenu, nelinistea va turburá spiretulu Romaniloru, si banuel'a va inecá in ei ori ce simtiementu de recunoscintia. Atitudinea Rusiei pote detemina in conferintiá o decisiune favorabile tieriei nostre: ea are, in adeveru, o autoritate particularia in asta cestiune; cá-ci, de unu seculu si jumatare, ea singura a lucratu in Principate, si astu-felu a avutu tempulu ale stndiá si ale cunosce in fondu. Spre a aperá drepturile loru, unirea si principele strainu pe cari le ceru ele, ea se pote redimá pe fapte conchidietorie, pe precedente semnificative. Petru celu mare a tractatu in adeveru cu principi Moldovei si Romaniei ca un nescsuverani independinti; si, de atunci, positiunea legale a principatoru cátra inalt'a Porta, nu s'a schimbatu de locu. Caterin'a II a voitu se unesca amendoue tieriele in unu singuru Statu, si a batutu moneda cu scuturile Moldovei si Romaniei, deasupra carora erá coron'a ducale. Acést'a unire, imperatulu Nicolae si Sultanulu Mahdmu au indicat'o, in regulamentulu organicu, ca folositoria si de doritu; si, intru cátru privose, principele strainu, Turci'a nu ne a gratificatu cu d'insulu in tempu de mai multi seculi, ádeca in totu tempulu domniei fanariotiloru?

Rusi'a, daca aru persite asta-di a sustine ce'a ce a declarat justu si folositoriu in tempu de unu seculu si jumatare, ce'a ce a afirmatu la conferintiile d'in Paris, *) aru probá sinceritatea simtiemintelor cátra Romani. Ea aru confundá prin asta reua vointia a opiniunii in privinti'a ei; aru dá cuventu aceloru cari au pusu pana aci confienti'a loru intr'ins'a, si ne aru obligá a recunosce cá, departe de a fi tradatori, n'au fostu de cátru cei mai intielepti amici ai tieriei loru; in fine, ca se spunemu totu, ea ar' crea pe frun-tariele sale unu statu care ar fi atunci îndatoratu la recunoscintia cátra d'ins'a.

S'e venimu la inalt'a Porta, a cărei putere cátra Romani desminte pana si pe cei mai pátrunditorii. Inainte de 1848, Sultanulu nu mai aveá astiune asupra Principatoru de cátru spre a legalisá actele Rusiei si a le dá o valoare inaintea Europei; de la 1848, Romani, a le caroru drepturi erau reu cunoscutu de Europ'a ocidentale, au cautatu a schimbá acést'a positiune, opuindu suzeranitatea Turciei protectoratulu rusu, fiindu sicuri cá Porta aveá totu interesulu a nu abusa de revindecarea ce ei faceau ast-felu in favorea sa. Nu este aci loculu de a spune cumu a respunsu Turci'a la acést'a inercdere a Romaniloru. Cu tote aceste, este bine s'e aducemu aminte cá acesti-a nu s'au scarbitu, si cá au urmatu a lucrá ca si candu Porta aru fi tienutu calea ce-i erá indcata de circumstantie, convinsi afara de asta cá, tardiu séu curundu, mai bine luminata asupra a adevetatoru sale. O interese, ea o se fia cea d'antia care s'e repareze gre-sielele ce facuse catra ei.

Este permisu a sperá cá inalt'a Porta a simtitu deja cátru i-aru fi de prejudiciabile, si chiaru superat' toriu in fondu decá aru pune mai multu pèdeca la implinirea dorintieloru Principatoru. In adeveru, d'in tote poporele crestine a le Oriintelui, Romanii singuri, uitandu vechiele loru plangeri, au intielesu cá nationalitatile numai riscu nimicu d'in acést'a parte, cá erá de alu loru interesu bine intielesu de a se apropiá de Turci'a. Ei mergu anca pana se cugete asta-di cá acést'a, apretiuindu-si noulu séu rolu, se va sil' a conciliá tote nationalitatile d'impregiuru, pentru ca, in unire cu ele, s'e pota face fatia pericolulu comunu. De la 1821 Romanii nu s'au desmintitu unu singuru minutu. Ei au simpatisatu fara indoiela cu aspiratiunile nationalitatiloru oprese de cátra porta, dara nu s'au amestecatu nici odata in coaspirariile si uneltirile cari minéza imperiulu Turcu. S'e se cugete la situatiunea cu totulu alt'a ce s'aru produce si la consecintiele ce aru decurge d'in asta inevitabile, tardiu séu curundu, daca cele cincii milione de Romani d'in Principate ar' veni a se convinge cá, pe cátru tempu imperiulu turcu va fi in picioru, n'aru poté s'e fia nici stabilitate nici prosperitate pentru patri'a loru.

si de a urdi (cu finea anulu trecut) procesu de pressa in contra nostra pentru unu articulu publicatu in anulu trecut si pentru reflesiunile Redactiunii facute la cele cuprinse intr'insulu, inse atâtu cinstitul Consistoriu romanescu cátru si secretariulu séu celu nemticescu Senbach se paru a nu fi sciutu cá d'in patri'a nostra (lauda Domnulu!) s'a alungatu de multu hasarii lui Bach si cá infuinti'a patroniloru d'oru sale nu ajunge pana la noi, celu putienu de la manifestulu d'in sept. in cocc, prin urmare dumnea-loru au remasu in sfirala.

*) Opiniunea favorabile unirii si principulu strainu a fostu sustienuta, ca „rationale, legitima si necesaria,“ de cátru omulu celu mai competinte alu Rusiei, comitele Kisselef, care a guvernatu Principatele mai multi ani.

Suntu ore celu putinu drepturi si interese imediatate, pe cari inalt'a Porta se le sacrifice dandu consintimentulu seu la suirea pe tronulu Romaniei a unui principe strainu? Potem responde ca nu portarea Romanilor catra Turcia, de unu jumetate de seculu, este cea mai secura garantia pentra d'ins'a, ca-cu in totu cursulu acestui tîmpu, dupa cumu amu aretatu-o, Principatele s'au silitu de a se apropiã, era nu a se departa de Porta, si n'au cautatu nici odata a vatemã interesele sale. N'avemu nevoia de a adauge ca acest'a apropiare, Romanii nu s'au incercatu a o realisa de cãtu in conditiunile de dreptate si demnitate, singurele cari suntu compatibile cu starea nostra de civilizatiune si de progresu.

Astufelu inalt'a Porta trebuie se fie convinsa ca Romanii nu cauta de locu in principele strainu unu mediulocu de a rupe legamintele ce i lega cu imperiulu, dara o conditiune de stabilitate, de prosperitate si prin urmare de putere. Daru stabilitatea, prosperitatea si puterea Romaniei fi voru ore contrarie scopurilor sublimei Porti, si interesele acesteia fi voru ore opuse intereselor celei d'antãiu?

Aru fi in adeveru o mare nefericire, pentru ca consecinti'a n'aru potè fi de cãtu lupt'a, si veri-ce lupta intre aste doue tiere n'aru potè se fia de cãtu sinuciderea pentru fia care d'in ele. D'in fericire nu este asiã: adeverulu este cu totulu contrariu; ca-cu numai o Romania puternicu constituita va potè aperiã imperiulu Turcu despre partea Dunarii, si Romania nu se va potè constitui puternicu de cãtu numai cu unu principe strainu. Inalt'a Porta in sa si a trebuitu se se convinga ca unu principe pamentenu, adese ori inaltiatu la tronu prin intriga, cãte o data prin umirea trectãria a poporulu seu prin concursulu fortuitu alu evenimentelor, ne potendu, prin urmare, se-si capete puterea d'in propri'a sa autoritate, nici d'in autoritatea institutiunii ce personifica, incurageza neaparatu tãte ambiitiunile d'in intru, si totu o data atitia tãte lacomiele d'in afara. Omenii de Statu ai Turciei au trebuitu se intielega ca Romania, in asemene conditiuni, nu potè fi de cãtu unu focariu de intrige de conspiratiuni si de turburãri; si ca, cu totu tractatulu d'in Paris, ea va remanè seu va redeveni unu campu deschisu la tãte invasiunile straine. Ei au trebuitu, trebue chiaru se intielega ca singurulu mediulocu de a pune finitu la o asemene stare de lucruri, este de a face tronulu Romaniei ereditariu pentru vre o ramura a unei d'in familiile ce domnescu deja in Europa. Atunci principele, tragendu-si puterea, nu numai d'in vointia nationala, dara anca d'in prestigiulu familiei sale, nu va mai fi espusu a cautã spriginu aiurea, pre adese chiaru in pagub'a intereselor tier ei. Atunci tronulu Romaniei, pusu in acele-si conditiuni cu cele-lalte tronuri d'in Europa, va lua parte la acele-si garantii de durata; si tier'a singura, obosita de a trai d'in o di pana'n alt'a, desorientata asiã de desu de spiritulu intrigei, sleita de atate invasiuni si revolutiuni, va gasi in fine stabilitate de care are nevoia pentru a-si desvali marile ei midilõce si a merge in calea progresulu morale si materiale, intelectuale si politicu, alu carui primu reprezentante este ea demna se fia in Oriente.

Amu aretatu care este positiunea legale a Principatelor-Unite catra inalt'a Porta; amu amintitu cumu, in urm'a unei lungi si grea esperiinta, Romanii s'au petrunsu de acestu adeveru, ca nu potè se fie pentru ei stabilitate si prosperitate de cãtu numai pe cãtu tîmpu voru fi liberi de a se constitui ca o singura monarcia ereditaria, cu conditiunea absoluta, pentru a o consolidã, de a pune ereditatea coronei pe capulu unui principe luat d'in o familia ce domnescu deja. Amu esaminatu daca implinirea dorintelor natiunii romane aru potè vatemã cãtu de putinu interesele poteriloru garanti si inaltei Porti, si sperãmu ca amu doveditu ca s'aru intempla contrariulu. Acuma ne adresãmu, nu la cutare seu cutare putere, fia-care avendu interese particulare si diverse, dara la areopagiulu represintandu interesele generali ale Europei, la acestu Consiliu unde intieptiunea, spiritulu de echitate si consciinti'a dreptulu nu potu se mai fia turburate de nici o consideratiune de o ordîne inferiorã; la conferinti'a deci intrunita in astu momentu la Paris spre a esamina d'in nou cestiunea Principatelor, noi supunemu dorintiele a cinci milioane de Romani, dorintie formali, nestramutate si cari suntu urmatoriele:

1. Ca poterile garanti si inalt'a Porta se persiste in ultim'a loru decisiune consemnata in statutulu otaritu in Conferinti'a de la Constantinopole (1764), si dupa care Romanii suntu in dreptu de a face in tier'a loru tãte schimbãrile ce corpurile constituate a le tier ei aru crede de nevoia pentru binele Romaniei, si fãra ca se fia ingerinta d'in partea poteriloru garanti, neci d'in partea sublimei Porti. Asta decisiune a conferinti'i d'in Constantinopole inchide, in adeveru, er'a amesteculu strainiloru in afacerile nostre interioari, si este conforma cu tractatele Principatelor cu Turcia, tractate consacrate de atuncea prin celu de la Parisu

cari suntu considerate de Romani ca singurele titluri legali in virtutea caror'a ei suntu legati cu Porta.

2. Ca unirea Principatelor se nu mai fie pusa in discutie ca-cu acãsta unire, deja facuta si care este unu actu national seversitu in virtutea autonomiei Principatelor, are de sicuru o intrãga organizatiune noua la crearea carei-a tier'a a consacratu in tîmpu de noua ani, ceea ce au avutu mai bunu in activitatea sa; si anca mai multu ea a primitu consecratiunea poteriloru garanti si a Portiei. Ce incredere, in adeveru, ar' potè se aiba Romanii in viitorulu lor, daca in fie ce momentu s'aru mai pune in cestiune existenti'a politica a tier ei lor?

3. Ca Conferinti'a se primãsca dorintiele Romanilor, cari ceru se inaltie pe tron unu principe strainu d'in o familia ce domnescu deja in Europa, singurulu midilocu de a esi d'in sistem'a electiva, caus'a atãtoru suferintie si atãtoru perturbatiuni.

Precumu se vede, cererile Romaniloru si-tragu puterea lor d'in dreptulu consacratu de tractatele lor cu sublim'a Porta, fãra se se departiede in nimicu, nici de tractatulu d'in Paris, nici de claus'a stipulata in statutulu otaritu la Conferinti'a d'in Constantinopole, clausa ce anulãza naturalmente tãte dispoziitiunile contrarie ce potè se contie actele mai nainte facute intre poterile garanti si inalt'a Porta relative la Principate. Pentru acãsta Romanii acẽpta cu deplina incredere sentinti'a arbitrale a ilustrei intruniri de pe cheiulu de Orsay, fiindu convinsi ca ea nu va potè fi de cãtu conforma cu dreptulu, cu echitatea si cu interesele generali ale Europei. Triumfulu causei ce aru obtiene Romanii de la Conferinti'a nu va ayè rezultate mai pucinu considerabili si mai pucinu imediatate pentru Europa intrãga de cãtu pentru Romania, ca-cu nu numai cestiunea Oriintelui, intrata in o fase regulata nu va mai continè amenintiarea unui conflictu generale si a carui-a consecintie nu s'ar potè calculã, daru anca pacea universalã, la care poporele aspira pentru a se potè dedã la nisce lucrãri temeinice, ar' gasi o garantia positiã in intieptiunea si echitatea, poteriloru ce dispunu de destinatele lumii intregi.

I. C. Bratianu.
Romanulu.
18/30. martiu, 1866.

MONARCFIA AUSTRIACA.

Vien'a 28. apr. Repasirea ministrului Mensdorf se vede a fi adeverata; in privinti'a acest'a diurn. „Narod“ scrie; „In cercurile competinti fece impresiune neplacuta impregiurarea ca ministrulu de externe s'a aretatu fatia cu Berlinulu mai multu ca generalu, decãtu ca unu diplomatu. Daca inse totu-si s'ar sustiene pacea, acãsta numai singuru initiãtivei prenalte s'ar potè atribui, fiindcã prin acãsta s'a deschisu calea transactionilor de pace. De successorulu lui Mensdorf se amintescu c. Maur. Eszterházy, principele Metternich, conti Bloomer si Apponyi.

Vien'a 30. apr. Coresp. lui „P. L.“ scrie: S'a latitu fãim'a, ca calea ferata de amedia-di catra Italia se va oprì, ce inse nu-e adeveratu, pentrucã dupa cum spunu alte diurnale directiunea calei ferate numai eri a tramisu instructiuni litografate la prefectii statiuniloru, in care i-inscintiedia, ca potu primi transporturi, inse pe respectivii nu-i potu asigurã despre tempulu transportarii, pentru ca se pote intempla, ca insu-si erariulu se intrebuintiede acãsta cale pentru sine. In privinti'a acãsta inca nu sosì nice o inscintiare. Principele de Hessen Alexandru a sositu la Vien'a, si se aude ca in casu de resboiu se va denumi de comandante; asemine se vorbesce, ca cavalerulu Benedek se se denumescu de generalisimu.

NOTATI ESTERNE.

FRANCIA. Paris 1. maiu. „Constitutio-nel“ ulu comunca unu artìclu, in care adeveresce, ca Francia nu va fi respundietoria, de cum-va va erumpe bataia. Artìclulu lu-finesce cu dechiararea ca Francia n'are neci unu amestecu la resboiulu intentiunatu pentru acãsta va fi neutrale, ca se-si pota sustiene libertatea in afacerea acãsta.

ITALIA. Florent'a 1. maiu. Camer'a deputatiloru in siedinti'a de eri dede regimulu cu unanimitate plenipotentiã straordenaria in privinti'a regulaminteloru financiarie, ce ar' fi necesarie pentru apurarea statulu.

Florent'a 28. apr. Diurn. „Opinione“ scrie: „Dupa scirile sosite d'in Triestu, in urm'a ordnatiuniloru ministeriali de Vien'a pe 1. maiu tota armat'a austriaca trebuie se fia pusa pe petioru de bataia. Asemine ordnatiuni se de-

deru si armatei marine. Toti ostasii licentiatii su-chiamati si in cetãtile regatulu venetianu se incorteleza trupe ostesesci; in Rovigo se concentredia trupele militari.“

Telegrame d'in Florent'a cu datu 28. apr. spunu, ca punerea armatei pe picioru de bataia e decretata, se vorbesce si aceea, ca camer'a se va intari cu eleminte noue.

PRUSSIA. Berolinu 28. aprilu. „Bank. u. H. Ztg“ scrie despre unu atentatu comisu in contra regelui, dupa unu martore oculatu, urm: Inante de amedia-di intre 11 si 11½ ore unu batalionu de pedestri mergeã pe d'in aintea palatiulu regescu; regele stã la ferestã; unu barbatu si-radica bãtiulu de preamblatu si-lu svirlã catra ferest'a unde era regele. Fapt'a acãsta inse remase fãra rezultatu; se dice ca nice ferest'a nu s'ar' fi stricatu. Cutezatoriulu fu prinsu. Unii diu, ca ar' fi unu medicu smintitu de fire, era altii spunu ca e doctoru de filosofia. Diurn. „Wes. Ztg“ dice ca lu-chiamã dr. Slov, de origine israelitu, e medicu scintitu de minte.

VARIETATI.

** Ni se scrie d'in Timisior'a: „Temesv. Ztg“ ni spune in nrulu seu 94. 1866, ca in Bosnia si anume in Sieva inaintè cu trei septemane, nesce turci au luat clopetele d'in turnulu besericei romano catolice. Pentru acestu actu violentu jurisdicitiunea turcesca au pusu indata 80 de turci in prinsore la Tarnov, incependu-se deodata investigatiunea. Ar' crede cine-va, ca aici in Ungaria, in unu statu catolicu, atare actu violentu s'ar pedepsi si mai aspru. Inse lucrulu stã altmintrea; vedemu ca serbele, cari au furatu in 22. dec. a. tr. cãrtile romane d'in beserica stului Georgiu d'in Timisior'a, pana asta-di n'au capetatu inca neci cea mai mica pedepsa. Fu deputatiune romana la Imperatulu, de unde s'a tramisu plansorea la cancelaria unguresca, acãsta a speduit'o la consiliulu r. d'in Buda si acest'a au predat'o lui Mandiei (serbu) se referere. Referiti'a, n'a referitu, nu se scie. Atãte ceremonie se facu pre aici, cu cei ce fura lucruri santite d'in locu santu!

** Deputatii trni dd. Balomiri si Tulbãsiu primira de la alegatoriã sei credintiunale in limb'a romana. Sasi, fratii sasi protestara prefdiendu ca limb'a lor, seu mai bine dicandu nu a lor ci cea nemtiesca ar' fi cea diplomatica (sic) in Sachsenland, alegatoriã ignorara acestu protestu si pretinsiune neghioba nu inse si dd. alesi, reprezentantii lor, ca-cu bravii romani dedati a fi pururea cod'a sasiloru scriera comitivelu (cu cari tramisera credintiunale lor la diet'a Ungariei) in limb'a nemtiesca si dupa ce se scusara ca au se intardie inca pana voru primi concediu de la superiori, se subsemnara unulu ca Stadtsenator altulu ca Finanzlandesdirectiõnscõncipist. Difficile est satyram non scribere. Acesti reprezentanti romani vatemara de odata si sentiulu Romaniloru si alu Magiariloru d'in dieta, precãndu de ar' fi scrisu romanesce iar fi intielesu in tota privinti'a si Romanii si Magiarii.

** Dlu Hosszu József ca secuiu. Cetimu in „Hon“ nru 100, ca deputatii secuici de la diet'a de aici au trimesu una adresa de compatimire la veduva lui Krãlovãnszky György, care, precum se scie, a facutu fundatiune in favorea secuiloru. La acesta adresa vedemu si pre d. Hosszu József suserisu ca secuiu. D'in di in di innaintãmu!

** Alẽgereã noua de deputatu dietale in cerculu de alẽgere S. Cseh, se va intempla in septemana ast'a.

** Veni-voru seu ba? Inscintiãri d'in Ardeã ni spunu, ca deputatii romani de acolo, nu preste multu se voru infatiosiã la diet'a de aici. Nu scimu daca potemu da crediementu acestei fãime. Pan'acum eram informati ca nu voru veni, — ce au lucratu de candu suntu alesi, cum s'au determinatu si unde, nu scimu; pentru ca n'au datu neci unu sunetu in publicitate despre determinãrile lor; am intielesu numai ca infatiosiandu-se in dieta, voru vorbi in l. romana.

Proprietariu si editoriu: Sigismundu Popu.
Redactoru respundietoriu: Alesandru Romanu.

BRILANTE

Margaritariẽ, diamanti, margelẽ, auru, argintu, precum si siedule de opemnorare pre atari pretiose si pre sume mai mari le primesc se si le cumpãra cu pre-tiurile cele mai urcate (1-6)

Nyitrai si Comp.

Aurariu in Pest'a, Strat'a Hatvaniana, Nr. 15. Totu aici se afla de vendiare cu pretiurile cele mai scãdute totu felulu de mãrfuri de auru precum si orologie de auru si de argintu cu garantia pentru bunetatea lor.